

ר' חיים. כ"ז הפיד לפניו האורח ר' יודא אג"ל בנחש:
וגם הפיד כנאני ר' לבי בסיד פון מחוקבי קהלות שטא
 גרולא ואחר לו ר' מענדיל שטא וגם אשטו בעמנו מארתי
 ופריי שר' חיים קלב משעפס חת בודאי, כ"ז הפיד לפניו
 ר' לבי אג"ל ג"כ כה"פ באם לא יגיד וקשא שטו. ולראש באמ
 פסיח ששחטט כן משני עדים אג"ל. עכ"ד גביט אג"ל :

א) והנה הכחם בשאל חקר שתי הקירות, האחד אס יס
 לסמוך על פדות הבן אג"ל. מאחר שלא טרעט שפתיא
 שפי שפדות. וא"י כה"פ (סי' י"ז) שטע משוסס וקסן א"ס
 מעיד. כה"פ אולי פדות שני העדים האחרים ששחטט בפלונסק
 ובגרנאל ג"כ א"ס מופיל. כיון שלא הפיד אחד מהם ששחטט
 מאחר שפי' א"ל המיטע אולי כולם שחטט מהבן. והוי חד עד
 חד מאחר פידעט שאביו חי או אף אס שחטט מאחר. אולי
 כולם שחטט מאחר. ועדות הבן א"ס מופיל. סאזיל ולא ידעין
 שפתיא ב' פערות. פ"כ כשאר חד. לגבי חד. וכ"כ כה"פ (סי'
 י"ז ס"ק קכ"ז) בשם מוכרמ' לובלין דחייסין פריים שחטט
 מאחר:

ב) והנה חלשון המוסרים לובלין בחשוכם שחטט דוקא סיכא
 דמוכח שס' ודאי לא ראו. רק ששחטט פ"כ חייסין
 דלמא שחטט כולם מאדס אחד. משא"כ סיכא דלא מוכח שס'
 לא ראו ואיכא למימר שס' בשלמט ראו. מפי' לומר ששחטט
 ולומר ג"כ שכולם שחטט מאדס אחד. ולשון כה"פ קשה ק"ס.
 מ"ס ודייט דאזו אחד השטע מריים אומר פריים בשלמט ראו
 ולא ששחטט דאזס רביס ל"ל שראו. משמע דשחטט לא חבני.
 ומסיוס דבריו פכתב ולא ששחטט. משמע דוקא סיכא דקאמרי
 לסדיא ששחטט לא מאי. הא אמרו פתמא שטא. לא חייסין
 לומר ששחטט ומהאי. אמנס מדברי המוסרים לובלין גופי'
 משמע דוקא סיכא דאיכא כוכחם שלא ראם. אבל סיכא דליכא
 בוכחם. לא חליין. לומר ששחטט. ולשון כה"פ (בתשוב' סי' מ"ז)
 פייס ג"כ בלחורו ששחטט מפי' אחר. וז"ל פולס ששחטט מאחר
 ששחטט דשחטט לא חליין בשחטט. אמנס חמילת דכריו פכתב
 גבשאל של בירר אס אמרו פידע"י כבירור שזאו חי. משמע
 דכל שלא אמרו כבירור יס לחלות ששחטט מאחר ולא הוי כהכחם
 גמורע עד העד החסיר. וכ"ס כאן דלחמורא איכא למימר כ"י.
 ודאי' שפגא"כ בק"ק פלאקס רואם לסביא רואם דלא חייסין
 לזס. ואין ראייתו מוכרחת. אמנס לא ראייתו להאריך בוס.
 כי אף אס גניח דלי' לומר פולס שחטט מאחר כיון שפידו
 סחחא שחטט אשפי' איכא כחם תמימה כג"ד. דעל פדות ריכ"א
 יס לנמנס הואיל ולא הזכיר רק שחטט שטו. ואין להחיר רק
 פ"י חישט שלא ילא מחזן רב א"י משעפס ששחטט ר' חיים. ועדות
 של ר' לבי בר"פ ששחטט ח' מענדיל שזאו בירר פדות יומר
 ואחר ר' חיים קלב משעפס. והוסף עליו שס' אומנס. וז"ל
 דה"י במקום שס' אביו. וכע"ן פגרא וז' ראייתו :

ג) ב"ב הואיל וסא דמכני שס' אביו ושס' פידו חלי' בפלונסק
 דאביו וסא סוף יכחוס גבי חרי' יחאן. וסא דקיי"ל
 דלי' למרי יחאן הוא רק משוסס טענה וראים דגבי גס חייסין
 לגטי שוירי וכח"ס אג"ס ו"ל בדעס כה"פ וסרנאן. וסרנאן
 ו"ל ס"ל הא דלי' למרי יחאן הוא דוקא סיכא דידעין בודאי
 סזס בלחח הלך לשס. ומשוסס כאן כמלא וכאן פ"י אחיין פלס.
 וס' לי כה"פ פלסל ארזן לדינא בשפיות אלו. ואיכא נבי דמשמע
 מהשוסקים אחרונים דלא משו לזס דרמב"ן. וסרנאן והחירו
 אף סיכא דלי'ס כאן כמלא וכאן פ"י. מ"ס סיכא דפ"א העיר
 פכפלס ס"ל ח' בודאי ו"ל דכ"ס מודו כוס דחייסין למרי שוירי
 דיל אולי על ששחטט אחר כוונ. ואולי יס מקום אחר ששחטט
 ג"כ ששחטט. גס ו"ל הואיל ולא הפידו שפי' דר' בששחטט רק
 פסס ר' חיים קלב ולרייין לחשט ששחטט לא ילא אדס ששחטט
 ר' חיים. וזס קשה מאד :

ד) ועוד יס לטיין דלפי פיקת הח"מ דס"ל אחד ששחטט
 מריים ואחר ששחטט מאדס פסס פייס. ודקוק כן
 מלשון כה"פ איכ' לא מוכני פדות ר"ל כריס נגד אדו פד ששחטט
 סחלחח מוטע שחטט כן מלומר קריס. אף שר"ל כריס שחטט
 מ' מענדיל ואשטו שאמרו ששחטט מאדס וסרנאן. וז"ל אחר
 ששחטט

פיק' לן אחיס. רק בלומר אדס דמיחא אלא. ולכאורה וס'
 חלי' במחלוקת כרימב"ס וסרנא"ד (פ"ג חכ' יטס) וכרימב"ס
 פסק דפ"א לחח כיון ט כן. וסרנא"ד כה"פ עליו דלא' הוי
 חלחא דפידו לאגלוי. ופ"כ שפיר חליין למימר דרש"י איל
 בשפית אג"כ. ופ"כ יס חליין כן אומר יס לי אחיס דלא
 הוי מלחא דפידו לאגלוי. ובלומר א"י אדו הוי מלחא דפידו
 לאגלוי :

יא) ורפ"ז כג"ד שלפי פדות חמוסס הוא וזן רב ובאמת
 אין אד' לראשונים שפי' לן א"י. אין וס' בגדר חלח' דפידו
 לאגלוי. ואין וס' דומע כלל למלח' דפידו לאגלוי שפ"ס.
 פ"כ גס לשפית כריס אין לחוס. ומכ"ס לפי' כה"פ של כה"פ
 ד"ל כפפסל יומר לזעורי קא חטוין מאדס אחר כה"פ. ובאמת
 הוא קשה להלום כה"פ כריס. דאדרבא בלח' י"ל שרזס לישא
 אדס. מ"כס מוכר במחוסס כה"פ דא"י וסרנאן אס"ל לקלקל
 כה"פ ד"ל לזעורה קא חטוין ולא מדיפא כפפסל שזאו נא"ן.
 ומכ"ס בלירוף פכרת אג"ס דהוי כוחק בלא אחין. ואף דכ"ד
 כיון דכבר חת כנס לא הויה חמוסס. כי סיכס הוא. רק כן
 חורגס. מ"ס נראה פשוט דכ"ס הוא לפי פכרת כה"פ דחייסין
 שפפסל אומר קודם מוטו כדי לזעורס. פ"כ מחמס אג"ס יעניס
 שפי' לן פלי. וע"כ דכ"ס כיון דהיא כחוקס כה"פ. כה"פ
 כ"ד מסלקין הפדות. מכ"ס כה"פ חמוסס. ד"ל מחמס שזאו
 ישינע שפי' לה עליס דולח לעגנס כדי שלא לסחור האוקס.
 וכל חטוין יאשטו בלדק שטח מקיס לסכרל וז'. ע"כ ודאי אסמא
 דא שרי' להנשי' לא"ס. וזלח וס' אין דבר רק כה"פ וס'שטס :
 ס"ק שלמה זלמן פפון :

סימן יג.

ע"ד אשט טענה יסכח גלחודס וס' כחם שים מבטלס וס'שאל
 לי גביית טד"ח על חיסא בעלס. וזס חורף כה"פ.
 אשט הלכה לנכס בעלס. ומלחא איס ואחר לז' שחטט בעלס.
 אף לא אחר לז' חליין הוא יודע אס ראה כחא. א"י שחטט.
 ותיק' הלכס לביסס וסחס לבנס קמן לומר קדיס. ולא הלכס
 לכ"ד. ואשט העיר לא שטו על לב אחר בלא חורח' עדיין
 מכ"ד אינע רשאה להניח לבנס לומר קדיס. כה"פ בש"ע אב"פ
 (סי' י"ז ס"ה) ואחר הבן קדיס. ואמ"כ בא אחר מארתי ופכ"י.
 וכסרנאן אג"ל אומר קדיס. אחר כה"פ חזס לזס הילך לומר
 קדיס. א"י יודע שאביו חי (כי הארתי ופריי. הוי מחיריס אס
 הא"ס הזס בעלס של הפונעס מחמס שפי' דר כה"פ כה"פ כה"פ
 סקדס מקיס מיוחד לארתי ופריי) ואמרו קלח מכני הפיר שזס
 האורח הוא סיכור ואין לסמוך עליו. והחיטק אחר קדיס עד
 חשלוס י"א חוש. כן סיכר סחלחח לפי הרב דשס (כי אז
 לא ה"י הרב אג"ל עדיין בלחוס מקיס) אה"כ מרחן אחר מארתי
 ופריי והעיר בפני ב"ד כסורס פדות כרין וכדס כוס הלשון.
 איך האכט נט' גיקאנט דשס חיים בעלס של האשט עויכא משעפס
 ורלייתו כקין כטיקסין. אה"כ כחורף חיייתו ביאלאוי. וספפטי
 כי ארזא אחד חס כמרחן יוס' ה"י ואס שחטט מ' הוא.
 ואמ"כ כיוס כ' פנעטי כנס של חיים אג"ל אין דאבראוי.
 וסחלחח איס אכ"י. ואחר שחטט ביאלאוי יוס' ה"י סעבר. ולא
 סחלחח אס ה"י א"ל מפי' או לא. רק פתס אחר הבן שאביו
 חס. וסוכחחו מודע אין אהס אומר קדיס. האט ער מין
 גיפאלנט אונס האט דאכרין קדיס גיאלט. כ"ז העיר ר' חיים
 כ"י יודא מלובלין. חוסי' של פסס חקס"ח לפ"ק פס קיק
 שפפס. ולראיה בלא פרייגיס עכ"פ הרב המחיר וס"ן דסס חקר
 על הבן אג"ל סגיד שאביו חס ביאלאוי שפי' או יומר חן
 י"ג פס. אף לא טרעט לו אס הבנא ב' פערות :

שוב הפיד ר' יודא כ"ר אגריס פוכר ארזא ואחר שזאו
 ממאקוין. והפיד לפני ב"ד כרת שפפס בלח' אחר
 כפפסלס כפפסלס חקס"ל ואחר פלקח אלו כנסר נט' של ר'
 חיים משעפס כה"פ שאביו ר' חיים חז' גיפאלכרין רק סלא אחר
 אס הוא פ"י כשטע מפי'ס סל ר' חיים או אס שחטט כן חכס של

ששמו מרבי' מ"ח לשיטת הח"ח לא מהני זה נגד אחר ששמו
מאחר . כיון דלפני כ"ד הם חד וחד . ואף לפי'ם הכ"ס להשיג
בזה על הח"ח ופ"ל דאחר ששמו מרבי' עדיף מאחר ששמו
מאחר . וז"ל דהיינו טעמא דאין אמרין שניה' לומר' אחר
לפני כ"ד ואלו הפעולות לפניו אולם הרבים שאמרו מה . ואומר' הא'
שאחר לא מה היחס האש' מותרת . פכציו נמי מותרת . מ"ח
י"ל דהיינו דוקא היכא דהר"ם המה כמו היחיד כגון שניה' גש'ם
או שניה' אנשים . משא"כ הכא מה שהגיד ר' מענדיל ואשמו ששמו
מאחר' ופרמי' חנא ירמין שבו' אנשים דלמא היו גש'ם . וגש'ם
נגד פד כשר אשילו מאה כחד חצי' . וא"כ אין הכחשה ברור'ם
לאוהו הפד שאחר לא מה . ובפרט שר"ז בר"ס העיר ששמו מר'
מענדיל שמו ואשמו :

(ח) ורענ"ד י"ט מקום ספק היכא דהוי חד וחד עדות אנשים
אם אשה יכולה להכריע . ולקמן . דנכר כז'ם
בעוה"י . ואי יחזא דאשה אינה יכולה להכריע אי"כ לא הוי רק
חד וחד ואולי ר' מענדיל . משקר . דאף לשיטת הכ"ס דפ"ל
דלא אמרין הפד'ם האומרים ששמו משקרים . היינו אולם
הפד'ם הבאים לבית דין . מה שאין כן אולם שהגידו חז' לב"ד
כיון דפ"כ אחד אומר שקר . נהי דמלינן השקר בהיחיד . מ"ח
כאן י"ט לחלום השקר ב' מענדיל . ואשמו י"ל דאינה מוכרעת .
אחז"כ בזה י"ט לנדר ולומר' הואיל והאורח לא בא לפני כ"ד אין
עליו טריון שס פד כשר . ואולינן בחד רוב דעות [ועיי' בק"ע
(סי' קצ"ט) ד"ל בעדות אשה אי"כ לומר לפני כ"ד . ועיי' (סי'
ר"י) גם י"ט למיין הואיל והגיד בפני רבים בבפ"כ ור"ס למנוע
בין מלומר קדים אפשר דהוי כמו הגדה בפני כ"ד . כיון דאחר
כן כדי לפסוק חפשה עפ"י דבורן] :

(ו) אומנם לפי מ"ס אלי החכם הואיל באגרה השניה כי מה
ששמו ר"ז בר"ס מר' מענדיל הי' וזן רב אחר
שמונה האורח מלומר קדים . וא"כ אין עדות ר"ז בר"ס מוכח'ם
כלל לעדות האורח . ד"ל דלח"כ מה . כיון דאין כאן הכחשה
י"ל שפיר דמופיל עדות ר' מענדיל שמו ואשמו כמה שאמרו
ששמו מארחי ופדמי' שר' חיים קל"ב משפס' מה בודאי ד"ל
דכ"י כשמו ושם אביו ושם פירו . ולענין מה דאיכא לחישה
דלמא שמו מהבן הי' מקום להקל חכמה פעמים דלא חזינו
מומרא וז לומר דאם פ"ס אחד הפד' פד פסול שמו בעלה .
שוב נחלה כל מי שיעיד שמו לומר ששמו מאוחו הפד שא"כ .
וגדולה מזו כחב כפ"ז ו"ל ואכחכנו לקמן אי"ס . [היינו מ"ס
דל"ח דהעד הפד' מחמם הקול ש"ל . ואפשר דהבא גרע . ש"ל
ששמו דבר ברור מהעד . והעד אינו נאמן חל' דין רק דלפ"ס
נראה דמשא רחוקה הוא] :

(ז) אומנם הדבר בקשה בפניי על עדות ריב"א ור"ז בר"ס
לפ"ס כפ"ע (פ"י י"א בכנה"ג) אם יא' קול
של אחד שמו ואח"כ כחב אחד שמו לא מוכי' ד"ל שחממה
הקול כחב כן . ולא דוקא כחב אלא הי' אחר כח"ס הכ"ס
ס' . ולפ"ז כון שהגיד אחר קדים נסחמא יא' קול בעיר
שבעל' מה . כיון . שכן אחר קדים בקביע' וחממם זה כחב
פרמי' (פ"י ס') ד"ס לחנוט' מלכפידו ולמנוע אשמו מלכבוש
שחורים . דפ"ז מוכל לבא לירי הקלס פ"ז יפידו שמו בעל' .
וכ"כ חממם זה מונעים בכן לומר קדים . וא"כ איכא
לחישה דחשום זה הפידו על הפיתה מחמת ששמו
שכן אומר קדים . בפרט דכל הפדות בג"ל הוא מארחי ופרמי'
ור' חיים בג"ל הי' דר בהקדש מקום מושב הפנינים מסחמא
היו בניו יכירים להארחי ופרמי' . וגם הקול הי' יולא
בעיר מסחמא . על ר' חיים בג"ל שמו חממה שכן אחר קדים .
ומסחמא דמה אשילו אב"טס ודאי' . ופ"כ פשיטא ש"י קול שמו .
ואף לפי דעת כפ"י שפני' כנ"ס וכ"כ ה"ז כפ"ז הכ"ס ס'ם
דוקא היכא דירמין שמוכב במ"ס שאין להם סוף בזה חיישין
שכעיד מחמת הקול כיון דהקול הוא אחר שמוכב רק דלריי'ם
לא מהני חשום דכ"י משא"כ מ"ח חיישין דהשמו יחשבו לודאי
מה . כיון דבאחז' רוב'ם לחישה . משא"כ היכא דילא קול שמוכב
ל"ס שפיד' כן מהמה הקול . דמחמ"ס אם ידע שיהקול הוא
אחז' הכי הוא אחז' ואם לא ידע לא מלינן שפיד' מחממה

הקול . מ"ח כחב גרע כיון דנעמס חממם פ"ז שכן אחר קדים
וכ"י כמו שמו קול חקונות שהזכירו בין החמים שפשיטא אם
אשמו וע"כ י"ל דכפ"ל זה הפד' :

(ח) וא"כ שרמי' שרמי' כפ"ז שכתב דמל' דין אין מחיין
פ"י פדים שרלו הוא למחות באש'ם שלא להפסידו
ששמו כן עפ"י מורס פיורפ דין פ"ס למחות באש'ם שלא להפסידו
כ"ז שאין פדות ברור'ם רק דא"י מונעים אולם . ולא אמרין
דכר'ם שלא למנוע אולם ובאחז' לא נמיר אולם . דחיישין לב"ד
סוטי' . [ודבריו ל"ס קל' . דלהפד' אולם בא נוכל לשאל אולם למס'
הפסידוהו ואם להפד' אולם הא בל"ז אין לרמה הפיד' לחברה]
ועכ"פ אף לר' כפ"ז דחיישין לב"ד סוטי' כ"ס דמיש'ם לעדים
סוטי' מחמם שרלו ככן אומר קדים פ"ז הי' בפנייה'ם לדבר
ברור שודאי מה . וכזה י"ל מה"ס דהריב"ש שפני'ם הרמי'ם
בכנ"ס'ם שמונעים האש'ם מלהפסידו וללבוש שטורים . ולכאור'ם
קשה דאם כחב האש'ם פלמ' לב"ד ודאי כפ"ל אולם למס'ם לכב'ם
שחורים ואם לא יכ"י דבר ברור לא נמיר אולם . ולפ"ס א"ס .
דחיישין לעדים סוטי'ם ופ"י שרלו אולם לוכב'ם שחורים יפידו
סחם שמו שלא בפני האש'ם וכמו דניון דין וא"י לירי מקלס .
ואף . דאי' למיחר דפ"כ לסכר'ם הריב"ש למנוע האש'ם
מלהאכל בינו לכחמיל'ם משום חש'ם מקלס אכל שלא לקבל דברי
הפד'ם ששמו שאמרו מה בודאי אפשר דיעבד ל"ס לכ"י . מ"ח מכל
הא להקל בפד'ם המורס כפרס דאיכא לדמוס לניון החס"ד כפ"ל
במי ש"ל כקול שמוכב וכו' ליר' פיון גדול לפני' :

(ט) ובעתה לירי'ם חנו לשי'ם לב' לפני' אולי נחלה לב סוד
ומדופס מחמת פדות האחרים שודאי שלא הי'
מחמת הקול . ובה עדות ר' חיים כפ"י מלובלין שפיד'ם כפיד'ם
פ"י מבר' אוחו חיים . בעל'ם של האש'ם קויכ' . ופ"ד ששמו
מכנו של ר' חיים בג"ל שאביו מה ביאלאווי וזכו עדות ברור .
רק דקשה לסמוך פ"ז מחממה שלא טורע אם בכן כפ"י שפי שערות .
וכנה כענין נאמנות קטן בעדות אש'ם ס'ל להפסיד'ם והפסיד'ם
פ"י מחלוקת'ם כסור וברכ"ס . והפסיד'ם החמיר מל' . וכפ"כ
שפחמיר בעדות קטן הוא כר שחמ' . והפ"ז סיי'ם ד"ל כפ"ע
לענוס הפסוטוס אף הרמב"ם מורס דמכין כיון דהוא כר דעת
ול"ד לשפס' . וכחב דבודאי כדאי קול רבי'ם כסור לסמוך עליו
בשמו דמק' להכשיר עדות קטן שהניע לענוס הפסוטוס . והפ"ז
לשיטתו דס"ל להקל בענוס כלל ספק פלוגמא . ורמי'ם שהאבד'ם
פלאג' י"ז כפ"י רמי'ם לסכשיר עדות קטן מדק"ל כפ"י
דאשילו קטן נאמן . ורמי'ם ז"י לנחות . דאי' כפ"י נזו' דקילו
כפ"י . וכמו דאי' כפ"י (סי' י"ז ס"ל) ולענין פ"א בכחמם דאחר
אומר מה ואחר אומר לא חם מלא אם נשאל כפ"ל הפד'ם ככס'
אחר וכפ"י מותר' . ע"כ ודאי לפני' זה אין לו אלא מה שאמרו
חכמים . וכמ"ס כפ"ס (פ"י ז') ועיי' יר'ם (פ"ג מ"ז) אין דין
רבי'ם סוטי'ם מד"ס . וקל'ם הי' ל"ל להכיר רמי'ם דקטן אינו
נאמן בעדות אש'ם . דמחמית'ם דינמות דקאי אש'ם שמו מפי
גש'ם ולא קחני מפי קטנים אין לדקדק דקטן אינו נאמן ר"ל דלא
פסיקא למחמית'ם כיון דאיכא קטן שלא הביע לענוס הפסוטוס
דאינו נאמן . ע"כ לא קחני מפי קטן . אך י"ס להכיר רמי'ם
מחמית'ם דר"ס (דף כ"ב) אלו כן הסולין מחמק בקוביא וכו'
ושבדים . וכחבו הכו'ם הא דאשטרין למיחני שבדים היינו לר"ס
דמכשיר קרובים וכאי' דאשילו שבדים ג"כ . בשרי'ם כיון דלא
מחמת פביר'ם מפכ"ל וקשה ליחני ג"כ קטנים שאינם פסולים מחמת
פביר'ם . אחר'ם נאמנות בעדות הכורע כיון דג"כ ללא מחמת
פביר'ם מפכ"ל רק מנזכ'ר דמחב ועמדו שני האש'ם כמ"ס רמי'
כפ"כ (דף פ"ח) * יכ"י אף
ש"י' כיון דלאו מחמת פביר'ם

(י) אומנם לפי מה דמסקי' ה"ל למיחני דקטנים
פסולים לעדות וכו' מחמ'
קטנים סחמא וממילא הוי ידעין
דפ"כ כפ"י דעת מיי' . כגון
שהנינו לענוס הפסוטוס . דאלי'ם
פשיטא דאין בדבריהם חמם :
(י) אומנם לפי מה דמסקי'
ר'

הגדה
י"ן הן אמת לכאורה קשה לי על
דפ"י . היסוד לי דהוי עדות שני
אחז' יכול להיחה כיון דלאו בני
מושין יניחו . ומה רמי'ם לשיטה
הסוגרי'ם דמחמון לא בפני'ם סוד
מחמ'ם יכול להיחה . דגרי'ם רמי'
אלו ש"ל מוסמדי שני אנשים הי'ם

רצ אשי החס ואלא חמרת
גולן דדבריהם כשר לעדות
אשם מרחקן במהניקן זה הכלל
כל עדות שאין האשם כשרים

לפ אף הם אינם כשרים לה. משמע הא מה שהאשם כשרים
אף הם כשרים ועיי"ש בסורי אבן שהקשה מ"ל דמהניקן
לדיוקא אחי דלמא לנטי' אלמריך עיי"ש מה שח"י דע"כ לדיוקא
אחי דלנטי' לא הוי לריך למיאי זה הכלל. וכיון דהתנא רולס
לאשמטיקן ולעדות שפאשם כשרים אף הם כשרים פ"כ אחי שפיר
דלא מי קטנים. דקטנים פסולים לעדות אשם. וזה ודאי לא
יחון להאחר דחש"ס לא מי קטנים כי היכא דלא נטעי דאחי
קטנים שאינם ב"ד שלא כוונתו לפנות הפע שזה כשרים לעדות
אשם. דחש"ס הא כיון דמיקרי של קטן לא מי רק משום בני
דמא דמי שאיט בר דמא פשיטא שאין בדבריו מחש. א"ו הא
דלא מי לי משום דקטן איט נאמן בעדות אשם. וזוהי י"ל קלמ
קושייה כמ"ל שדקשה דלמא לנטי' אלמריך דא"כ קשה ליהני
קטנים א"ו לדיוקא אחי. גם ה"ל ג"ל ליישב קושיי כמ"ל הנ"ל
דלנטי' כ"ל למיחי בסבכדרי' פ' זה בורר היכא דהני עיקר
פסולים. א"ו דלנטי' לא אלמריך. דכיון דמי פסולים בהמא
משמע לכל פנינים. אלא לדיוקא אחי. פ"כ לא מי 'החס כפ'
דב. דהחס פסיק בפסולים ולא כשרותן אבל ככא מי לכו
לאשמטיקן דחש"ס לריך למיאי דפסולי לעדות הכורש כיון
דאיכא נוני דכשרים לעדות כגון כמ"ל והורא דהוי כמו קרובים
לר"ש :

(יא) מידו אין זה דיוק כל כך הא דלא מי זה הכלל כפ'
דב ד"ל כיון דר"י ס"ל גולן כשר לריך ור"י אירי
החס במהניקן ופ"כ לא הוי מי למיחי זה הכלל. דהא ברי
אשם פכולה וכן כשרים. אבל לפנ"ש לעיל א"ש בפשיטות.
דמוכח מאלא קהני קטנים במהניקן. ואף לרעה הכ"ל דס"ל
לסמוך בשעת הדחק על עדות קרין אין לחלוא לה תרופה. כיון
דהוי י"ל בבכחשה נגד האורח בל"ה למוטע כגון מלומר קדיש.
ואף שכתב אלי הכחש השואל שהגיד לו אחד שהא"כ בל האורח
הנ"ל לכו ושאלו אותו מדוע מנע את כגון מלומר קדיש. והאחר
להרים והכחש דבריו תלמידים. בלא מוצא בחי' ובכ"ס
דאף דוחך לביד יכול לחזור מדבריו הראשונים היינו שאומר מכודים
היינו ובהחילה דבר כזך. אבל היכא דהכחש דבריו והאחר שמעולם
לא דיבר דברים הראשונים ויש עדים שידועים בלגור בהחילה
חון לביד כד וכן איט יכול להכחיש. ולפי הגכ"ס הנ"ל שהאורח
הנ"ל מנע את כגון בבכ"ס מלומר קדיש מכהחא ימלאו פדים
שידועים מזה וטוב איט נאמן למר לכד"ס כח"ס (ס"ק
(י"ו) והב"ס (ס"ק כ"ג) אך כיון דעל כל פנים כנגדו חון
לביד אין עליו סס. עד כשר. וי"ל דאוליין בחר רוב דיעוה וכוכל
להאכרך עדות האשם עלמה המוצא לפיל מה שבעידה האחר
לה אחר מהרתי וכרחי על הדרך שבעלה מה :

(יב) אמנם לאחר העיון נראה להאכרך עדותה לעשות רוב
דיעות היכא דהוי הכחשה ל"ע טובא דחלי
באשלי דברבי. הנה הרמ"א כחכ בבבב"ה (כע"י ל"ו) ודוק
אם היא שומקא. אבל אם היא נ"כ אומרת מה הוי לה כחרי
והרי אם העידים הם נשים (כ"י פ' האשה קמא) ואכבד' לה
המ"מ וכ"ס בהמירי להג"ש עיי"ש הגד"ה דהיינו היא עלמה ואשה
אחרת. משה אינם יכולים האחרים להכחיש עיי"ש. והלח"מ
כמ"ל בשם מהריב"ל שחמם על רבינו ירוחם שהביא דין זה
בשם הרמ"ה. ולמה לריך להביא בשם הרמ"ה הלא הוא גמרא
ערוכה פ' לאשה קמא (דף פ"ח) אחר שמואל ל"ס אלא שלא
מכחשתו וכו'. והלח"מ. חמם יותר על הסופקים שהשמיעו דין
זה. ואדרכי מהרמב"ם משמע דלא ס"ל מדכתב בחר ומהי אם
הוי הנשים כמו הא' שהותרה פ"י חלא. משמע דאומרת בני
לא מהני. דהא קאי הרמב"ם על הא דכתב למעלה בחר ומד
מהני בני לי ונשאלה לאחד מהעדים. והלח"מ אסגדה לקושית
על קרובים. ובאמת אף על נשים קשה. כיון דמוכח דלא כפי
קשאלה לאחד מעדים. דהא מוקמינן הא דשמואל ללישא בחרא
דק"ל כוונתו דאחי אשם משקרא. ודברי הכ"ס מנומנין דאסכרי

לקושי בפסולי עדות דרבנן. [פ"י בפסקי מהרא"י (פ"י רכ"ג)
בסופו ח"ש על תשובת חוהר"ם] וזוהי נראה ששם ולא מהני
בני שלה כיון דמדאורייתא פני העדים האומרים לא מה כשרים
פשיטא דלקולא אין דברים נגדם כלל :

(יג) אמנם בלחמ הבוכי מהרמב"ם דלית לי הא דשמואל
כפ"י רש"י והג"י הוא דא"כ אפילו בלא נשאלה לאחד
מעדים נמי לא תנשא. וקשה למה פכר בנשאל עפ"י אשם וכו'
שחי נשים ואמרו לא מה דהלא ולא מהני בני שלה. ובאמת
קושייה בלח"מ חזקה הוא ועיי"ש מה שדחק מאד. ולענ"ד
נראה דלכאורה קשי' לי. כן על שיטת רש"י דנגד לריבין פני
עדים כשרים. והן לשיטת הכ"י דהיא מלטרפת לטיות פלגא.
וע"כ לא חלא מהחירס הראשון קשי' לי לפי מה שחולקו דרובים
והרמב"ן בחר וחד ונשאלה לאחד מעדיה דס"ל להרמב"ם דל"ס
והרמב"ן ס"ל דבחר לא מהני בנשאלה לאחד מעדים. אבל אם
נשאלה לאחד ס"ל לכ"ס דמלא. ולשיטת רש"י קשה למה לא נישאל
דהיא בלחמ נגד ע"א ובפרט שיש לה ג"כ עד המסייע. והח"ס
הביא סימם לדברי הרמב"ם מההיזשולמי ומוכח טכ"ס פהס דחד
ומד לא עדיק מחרי ומרי. וכמו דכתבי ומרי לריך דוקא נשאלה
לאחד מעדיה ה"ה חד וחד. ולשיטת רש"י קשה אפילו בלא נשאלה
לא' מעדיה. וזכנה בלחמ רש"י לשיטתו א"ש דלמה שפירש"י בכוניא
דמרי והרי באומרת בני לי אין לבי נוקפי. וכחכ הר"ן דעמון
פל רש"י דהי אומר בני מהם הוי כמו אשה שאמרת מהם
בעלי. ומשמע דאפילו לכהחילס תנשא לק"מ. ד"ל בלחמ דס"ס
בחר וחד מהני בני שלה. רק דסוגייה כנ"ל וירושלמי פירי
פאינה אומרת בני מהם. ונראה לענ"ד דמכאן פוליא רש"י כיון
דס"ל לרש"י דברי אשם לריך דוקא עדות בורר לפכחיש פ"כ
בולרך לפרש ברי לי אין לבי נוקפי כן כ"ל בבור. [אומדן קשה
כמו דמכ"ס ככא ברי שלה אפי"נ שבעלה א"י פ"ג תיכני הכס
הכרי. של הכפל אפי"נ פהיא א"י. וז"ל] :

(יד) אמנם לשיטת החולקים על רש"י דלריכס דוק' לומר ברי
מהם. ומוכח מירושלמי דאפ"ס לא מהני אלא
בנשאלה לאחד מעדים דומיא דמרי ומרי. א"כ מוכח לכאורה לדידנא
דלא כשיטת רש"י. אחרם גם לשיטת הרמ"ה והג"י קשה ג"כ.
למה לא ילטרך ברי שלה לריב דיעוה בחר וחד. ואפילו לכחילה
חנשא. ואין סבירא לומר כיון דכאומר לא מה הוא עד כשר. דהא
כאומר מה הוא ג"כ עד כשר וא"כ למה לא חלטרך ברי שלה
להיות רוב דיעוה להקל. וקשי' להרמב"ם והרמב"ן. והי' אפשר
לייבש דמא כג"י והרמ"ה דפ"כ לא ס"ל דהיא מלטרפת רק בואל
והחירוס להשאל והמו מרי נשים אח"כ אוליין בחר רוב דיעוה
להחמיר לזה מלטרפת ביא של"מ מהחירס הראשון. משא"כ היכא
דלא בחירוס להנשא לא מלטרפת והירושלמי פ"כ פירי בלא
במידה להנשא. טכ"ס לפ"ו מוכח בלא החירוס להנשא לא
מלטרפת ברי בלי להיות רוב דיעוה להקל :

(טו) אמנם ראיתי בשו"ת מוה"ר י' לב (פס"ג ג' סי' י"א)
שטמך על חקירה זו בעיון שפאל עליו שפ"י חד
ומד רק האשה טלמה בעידס ג"כ להחירס. והפולס מדבריו
דלשיטת הרמ"ה והג"י ודאי מלטרפת האשה לרוב דיעוה להפיר
אפילו לכחילה. ובשיטת רש"י ס"ל דלא מלטרפת רק ביכא
דהחירוס בואלי ורש"י ס"ס ומחוקק אשה איס ילאס פ"י הראשון.
וע"י בב"ס (פ"ק קט"ז) דגדלה שפ"י מפרס כפשוטו דלאשם נאמנת
נגד כמה עדים וכו' ולריך החס הפד הראשון הוא משום פהיא
לא היטה יודעת חמיתא בעלה. רק שאמרת שזו ודאי איט
בעלה עיי"ש :

(טז) וצריך להבין מדוע לא רצה לפרש כפי הנ"י. דהאשם
מלטרפת להיות פלגא ופלגא. וע"כ לא חלא
מהחירס הראשון. וי"ל דכ"ס דרש"י. כיון דמחילס הדיאר לא
הי רק ע"י הפ"א באומר מה. ואיתו הפד סוכחש. כיון דאוליין
בחר רוב דיעוה ונחבטל הדיאר הראשון מה שהחירו ככ"ד פ"י
אוחו כעד עד שהיא הפידס חחרם שזו איט בעלה. וזוהי ל"ס
ל"ס מהחירס הראשון. כיון דהפידס הראשון איט מופיל ועכש
לא נוכל להחיר כיון דהוי פלגא ופלגא. פ"כ בולרך רש"י לומר
שהיא מכחשת לגמרי העדים פסולים. וכיון שהס מוכחשים לגמרי
מחילה

חמילא טיה מותרת ע"י פער בראשון שפער שפגל'ס מת אף שפ'ס
 איז מוס, ולעצט בני ויהר"ס דעם ל דעו פלגא ופלג'. ל"ל אף
 דלכחמיל' לא בהירוס רק מחמת פ"א אפ"ה מחגי ביתר בראשון.
 אס מלטרעטס אח"כ בנדרה לערום עד בראשון, ולמח"ס דברי
 סח"מ וסב"ט אינס מדוקדקים. דאיינע אסנרוב לזברי בני
 וברמ"ס בכחירוס מחיל' עפ"י האשט פלמס וספ"י אש"ה אחרת.
 וסו"ל לאשמעטען רכוש' עפי דאסילו בחירוס מחיל' עפ"י אש"ס
 אחרס ואח"כ בכחישוס פתי נשים, ואח"כ אחרס באשט פלמס ברי
 דאס"ס שגני ולא אחרען דנחבטל הביתר בראשון:

(י) **היוצא** לו מזה ולשיטת רש"י ז"ל י"ל דאזיננה שמה
 מהני אפילו לכתחילה. נגד כמה פרים סבולים
 וכמ"ס סב"ט. ולרש"י לא קשה מהירושלמי הג"ל דמשמע דבחד
 וחד אין יהיה רק בנשאל לאחד מפדים. ד"ל הכס חיידי שהיא
 אינה יודעת שמה רק שאומרת כרי לי אין לבי טקפי. אבל
 להחולקים על רש"י מוכח ע"כ דברי שלה לא מהני נגד פרים
 סבולים לשו"י רוב דיוטות. דאליכ קשה בחד וחד ולאמר כרי
 מהי מותרת אפילו בלא נשאל לאחד מפדים. ולשיטת רש"י
 ברמ"ה ז"ל הא דמלקטרי דשחם הוא משום שכבר התיירס
 לפנשאל :

(יח) **אִמְנֶה** לְכַלּוֹרֶה יָלַד לְהוֹנִיחַ דָּחָף דַּסְלִי לְרִשִּׁי שָׁמַיָּה
לְחַמְתָּ עַד פְּסוּלֵי עֲדוּת. הֵיטָו דּוֹקָא בְּהַחֲדִירוֹס
לְהַנְשֵׁא אוֹ בְּנִשְׁמָת. אֲבָל לְכַחֲמִילָה לִיָּת חֲמָלִי דְּחִיָּלָא לְקַחַן (דָּף)
ק"ח) רַי אֲחֵר אֲפִילוֹ, חִיָּמָא דִּימָא בְּנָא אֲפִילוֹ דִּימָא חוּדָס דְּכָל
לָא מַח בְּעֲדוּת אֲשֶׁה לְלֹא בְּהַנְשֵׁא בִּיא. וּפִירִשִּׁי דְּחִבְמִיס בִּיחֻטָּה
לְקַחָא. וְחֻטָּה פִּי דִּרְשָׁה אִי לְהַבְחִישָׁה. אֲבָל בְּחַם וּנְכַרָּה לְחִינָן
דְּאֲחֵרָו בְּדָקָמִי. וְהִי יִמָּא דִּרְשִׁי אֲפִילוֹ לְכַחֲמִילָה מְנַשָּׁא אֲמָס
בִּיא לְחֻמְרָה מַח וְאֲחֵרִיס מְכַחֲשִׁיס לְחֻטָּה בִּיכָא דְּכֹי פְּסוּלֵי עֲדוּת
לָא בֹי-נִרְדִּי. לְשִׁנְיָא כָּל לָא מַח בְּעִיָּא לְלֹא בְּהַנְשֵׁא בִּיא. דָּק
כִּיּוֹן דִּבִּיא קִנְחָה לְחֻמְרָה מַח אִין אֲשֶׁה אֲחֵרָה יִכּוּלָּה לְכַחֲשֵׁה.
בְּפִרָּה לְפִירִשִּׁי דִּפִּי בְּעִטָּה מְנַשָּׁה דְּאֲחֵלִי חֲחִילָה וּפִיטוֹק לִי
אֲפִי בְּנִיא אִי לְהַבְחִישָׁה לְחֻטָּה. אִין דְּלִכְחֲמִילָה לִיָּת אֲךָ בִּיכָא
דְּכֹי מְרִי וְחַד פִּס עֲדוּתָה יָלַד דְּמַכְנִי אֲפִי לְכַחֲמִילָה. וְחֲסִירוּשְׁמִילִי
אִין רֵחִי דִּיָּל דֶּשֶׁס חִיירִי בְּאֲחֵרָה בְּרִי לִי אִין לְבִי טַקִּי.
אֲבָל לְהַחְלֻקִּיס עַל-רִשִּׁי מִזְכָּה דִּרְשָׁה לָא מְחַלְּסָתָה לְשִׁמּוֹס רֹכֵב
דִּיעוֹס בִּיכָא דְּחִיכָא חַד וְחַד כָּלָא דְּכֵרִיס. וְזִלָּא כְּמִיָּס סַחֲסִירִין
לֵב עַס. דִּיָּל כִּיּוֹן דְּחִיכָא עַד אֲחֵר דְּמַסִּייעַ לֵב סַחֲסָה דְּעַמָּה עַל
פִּסָּה :

יח' ועפ"ז ה' י"ל (לישב הא' והרמב"ם לא הביא היבא
 דליכא חד וחד עדים פטולים או נשים דמכני
 כרי טלה ואורכא טמאנא להיטור מהרמב"ם כח"ב הלח"מ. ר"ל
 באמת דהי' קשה לו הכפושא בגל' דמירושלמי מוכח דאשכח טמא
 אינה מלערפת היבא דהוי חד וחד. מ"כ אכרח לפרש פ"י
 אחר. וממילא רווחא שמעמחא. דהא הרמב"ם מחולק עד
 שם רש"י וק"ל הא דלחדין שתי נשים באים אחד כפולא ופולא
 דמי. ופירש"י דמירוסה לבגשא פס"י עד הראשון חכני. ופרמב"ם
 ס"ל דאמ"י הכיחור לא חכני. וז"ל דוקא בשלח לאחד מעדים
 ואומרים כד' ל'י. ולפ"ז י"ל דלמסקנא דלכ"א דר' נחמ"י חייבי
 היבא דאמ"י אשכח מעיקרא. אבל כפי"א לא חכני שתי נשים
 להכחיש לעומרי. רק דהוי כפולא ופולא. י"ל דשמואל מיידי
 סיכ' דאמ"י ע"א כער מעיקר' ואמ"כ בלז ב' נשי' ואחרו שום
 בקלה. דא"י ממילא סלגא ופולגא ע"ז קאחר שמואל ל"ש אלא
 מלא מחיטתו אבל מחיטתו ל"ה היינו בנשאל לאומי עד כהניד
 שום בפלס. וכמו דמסקנ' בגמ' מלחא דרב ל"ש אלא ששאלם
 בגמ' דמיידי בנשאלם לאחד מהעדים סיכ' איבא לאומי דשמואל.
 ופי"כ מסיר מליש למימד דסיבא דליכא חד וחד בלל דבריה לא
 מלערפת לנשום רוב ירושם. ר"ל כסברה מסריין לב הג"ס
 דמחכס מל טעד הכמיד שום. וכמו שזכרתי מעירושלמי בגמ'
 דבחד וחד. לא חכני כרי פלס רק הא דקאחר שמואל דמחכס
 חכני היינו היבא דבלל הכחשה הוי פולא ופולגא רק דבבא מלי
 באשכח מלי קאי בוס חכני מסיר כרי פלס ולא חשום לירוק
 דמחא אחינן פלס. כמו בגמ' ומרי דדואי לאו חשום לירוק בוס
 דמרי במחש. רק דליכא לחיובא איס' כיון דהיא נזוהא כרי

(כ) וּלְפִי ז'ל דתי הגמ' נמשך עד לאחר חי כפית חיחא ז
 רק הגמ' הביא כל דברי ר' נחמי' וכמו ששם
 דברי ר' נחמי' ככתבם וקדומם בעין זו . ולשולט לשמואל לרדך
 פ"ב לומר רק כאבטי' . או לחי' הראשון היו לריבין לחימר
 דשמואל פליג על הא דירושלמי הגיל . או ככרתה הגי' וכרמ'ם
 הגיל . אבל לאבטי' לא לריבין . ואפשר שזה טעמו של כרמ'ם
 טעמו כאבטי' לוקלא . דס"ל דחלתא דשמואל ליכא לטוקמי רק
 לחי' דאבטי' דל"כ קשי ל"ה מדיורושלמי וז' ואחין דברי
 דרמ'ם כגון . ולא נשמע כלל הא דשמואל . רק דברי שמואל
 ככלל'ם נחמ'ם היכא דלחי עד כשר מחזקלא אפילו חמא נחמ'ם
 חי פלגא ופולגא ומהי כרי שלה כנשאת לאחר מעדים כן ר"ל
 נכון וברור בישוב דברי דרמ'ם :

(ב) **היוצא** מזה דלשיטת רמב"ם מוכח דלא מלמדין עדות ביכא דבוי חד וחד . להיות מ"י עדותם רוב ריעות וכדרכאחתי לעיל מהירושלמי . וא"כ אין להטריף בלא עדות האשה לעדות כבן כדי להכחיש בארצו . ואף לפנים המוסריין לב כמעט תמוס ד"ל דכחמה עלמה טל בעד שאמר מה . א"כ י"ל ביכא דבעידה קודם שגא בעד דליכא למיחר דכחמה על בעד שפיר מחגי עדותה להיות מרי וחד . אך לפי הנביא כ"ל וכן כולל שאחז לפני כב"ד קודם שגא בעד ובעד מה ששם עובד . וכן הוא י"ל דלא מחגי עדותה א"כ להטריף להיות מרי וחד . ומורחי ודקדקתי בדברי בעדות . וראיתי דמה שבעיד ר' חיים מלובלין מוכיח של פסח חקס"ח לפ"ק ומחילה עדותו , איך האב נטו ניקאט דעם חיים בעלה של האשה וראיתו בקץ בעיקרין ואח"כ בתורף וכו' . ולא הזכיר בעדותו איזם מורף וקץ . וא"כ טבל לומר שזה הכחשה כ"י שגח חקס"ח או חקס"ח ובלורח שבעהים ואמר שידע שבעלה ח' כ"י בשנת חקס"ז ואין כאן הכחשה כלל . וא"כ לשיטת כס"ו ח"י כאן מקום להפיר [ופדיין] לריך חקירס אלי קלרו כהשחק הנביא . ואלי מנחם הנביא מוכח ש"ה הכחשה עם הארצות אך כואלי ומכס"ל החמיר מאוד שלא לסמוך על קצן קשה מאוד לסמוך על עדותו :

(בב) **שוב** נחם אלי החכם השואל כי נבדע לא חזר כלל על
איוה תורף הפיר ר' חיים מלובלין. ור' שם וויל
ודברתי עם התלמד חפז ואמר שיותר מסתבר שר' נשנה ראשונים
מסתמך אחר מס קדיש פ"ב. והף לפי משמעות דברים אלו
י"ל שאינו מוכחש מהאורח שחנש בן מלומד קדיש שיש לקיים
פדות ר' חיים כ"ל. שמה בלחש שנה אח"כ ואינו מוכחש
מהאורח. גם בלוי אין דברי התלמד מסתברים. ואדרבא כיון
שנוכל לקיים פדות בן שלח יס' מוכחש חס"כ לומר שהוא
מוכחש. וכיון שכן שאין פדות בן מוכחש. אי"ל לפי שיטת רמ"א
נוכל לסמוך על פדות בן כ"ל. והף כי המחזיר"ל ביש"ש
החזיר בפדות קטן. ובמ"ש פלי. ח"ח י"ל כלן כיון שבני
לכלל שנים יש עמוד גדול לפשטן. ותחילה לריבין אט לעמוד
פל בכירם אם נבדוק קטן שבניו לכלל שנים ולא נבדק אם יש
לו שתי שערות אם הוא כשר מדארייתא ו' לא:

(בב) **והנה** במ"י נדע (דף מ"ו) אחר דבא קמנה שבניו לכלל
שנים אי"ל נדיק חוקק הביאט סימנים. אך גמ'
מסיק הכס בני מילי למיזן אבל למילס לריבס נדיקס. אך
אמ"ר לריבס י"ל דריבס לכחילה. או דרבנן מחזירו. אם
ברישבד. אבל מדארייתא י"ל דחבני חוקק דרבא. ויש להביא
דאוס לזכ ממוס' סס (פ"ב ד"ס ר"י ור"ל) ואוס ופא סבד
ר"ל בסקס הכערובות הכרלא ספק לא שמוי הכרלא. ותידע
כמוס' כיון דרוב הביאט סימנים כשומיעים לכלל שנים חלוק
בסר רובא. ואי"ל מוכח דוס אוי רוב דארייתא מדס"ל לר"ל
דלקין ולא אוי הכרלא ספק. ואי"ל נראה דבסר לעדות מדארייתא
ובפרס כיכא דליחא קמן. לחיובק' :

אמנם (כד) לנבואה דברי חסד' חלו סומרים למ"ש ביבמות (ק"ז ע"ב) אבל חלבו וטלדו בו סימני סרים . רב אמר ופעם גדול למסרם . וכחט הכסם' לא היו סמרא' ספק . דדוקא בבכח לא זה וחזר והכס' לא זה דלא חלבי' חין ידוע בדבר . משא"כ בכח חלבי' טרם שיהי' גדול למסרם . ולפ"ז גם קושייתם כח

לכחא כרב באיסורי. מ"מ כלל דחיד ורבי' ודאי דאי בכל סעניוסין. ומלכד זאת הי' דחוק מאד. אהנס לי הי' נראה דיש לפרש פי' אחר בגמ'. ולכאורה קשה למאי דפני אביי מקטנות יאלה לבגר. ואמר לי' ר"י כל אי מילי מפלוגתא לימרו משחלי. דמיין אין איילונות ידויות כנערים מאורסות שמקטנות יאלה לבגר. והנה לפי שכתבתי לעיל דלשמואל פשיטא לי' להגמ' שמקטנות יאלה לבגר כיון דלא נעשית גדולה פי' סימנים רק דקשיית הגמ' לרב כיון דנעשית גדולה בשנה י"ב כמו במהמכרס להביא סימני נערוה לתם חס' בגרמא חיד. ואיכ' מאי ראוי מייית מכרייהא דלמא בלחמא מכריית' מוכח גיכ בשמואל. ולדידי' שפיר אמרין מקטנות יאלה לבגר ועיכ' אינס ידויות כנערים המאורסות. משא"כ לרב אין סברא לומר כן. וקשיא לדידי' גיכ רייתא ו' לתם אינה ידויות כנערים מאורסות כמו דקשי' לרימ' חס' לה קנס. ואף לפי הכי' דס"ל לשמואל מטעם ספק אין לס קנס ואיכ' הוי להגמ' לאקשוי' מכרייתא לשמואל דקאמר דחסי' אינס ידויות כנערים מאורסות מטעם דקורס גמ' י"ח איכא לסטקי בקטנס ולאחר י"ח איכא לסטקי כנערים. ואין לומר דלשמואל בלחמא גיכ דפסי' בברייתא. מקטנות יאלה לבגר דלעולם ה"א ספק קטנס ספק כנערים. איכ' אין באן סייעתא מכרייתא לרב דמיא אף לרב מקטנות יאלה לבגר. דלמא בלחמא בשמואל. ומוכח מזה כרב. רק דאפי' ליכא לאקשוי' לשמואל דהיי"ט לחימר מטעם ספק אינה ידויות כנערים מאורסות. רק לפי' מוילא ראי' דאי' לן למיספק כרב. כיון דר' יוסף פייס מכרייתא. ואיכ' מוכח דמדאורייתא סמכין אחוקה דרבא :

בב' ועוד יש מקום ליישב ולומר דתליא בפלוגתא דר"י ור"ש בפ' יולא דוסן. ולדידי' דאי' לי' חוקה דרבא לריבין למימר מקטנות יאלה לבגר. ושמואל כר"ס ולדידי' מטעם ספק איכ' כנערים מאורסות וברייתא כר"י ועיכ' לרין בברייתא למימר מקטנות יאלה לבגר. ולפי' להפוסקים דס"ל הכס כר"י מסי' חוקה דרבא מוכח דכלכתא כרב. וכיכ' רוב הפוסקים חון מהרמב"ם דפסק הכס כח"ס דנאמנת בלא חוקה דרבא. פי' גיכ' (פי' קרי' וברי' להרמב"ם הוכחתי כבר בלדידי' סמכין אחוקה דרבא הוכח דליכא לבדורי. חון משיטת הר"ם בנא"ס פרק בא סיון. וכבר פסקו כל הפוסקי' דלא כר"ס. פי"ש :

בב' ורענא הי' נראה דאפשר לפרש פי' אחר בגמ' וליישב הקושיא הגי'. דהא גי' הא דקאמר רב נעשה גדול למפרע הוא מטעם חוקה דרבא. ועיכ' דהי' דרובא דאינשי מייתי שתי שערות כשמנינים לשנה י"ג ויום אחד. ולפי' קשה מאי מקשה הגמ' איילונות לר"ת לשלם קנס. נהי דלענין לחייב על חלב שאלב דנין לי' כגדול מטעם רוב. מ"מ במחון הא קייל דאין הולכין אחר הרוב. ועיכ' לר"ת אין קנס. וגי' דקשיית הגמ' לרב לשיטת דס"ל הולכין במחון אחר הרוב. ולפי' חלין למימר דלשמואל לא קשה. דמיא למימר דמי' י"ח ידויות כקטנה ודאי. מטעם דסימני פרי' אינס מופיעים רק שחסי' מחלן ולהבא ידויות כגדולה. אבל למפרע מחזיקין לה בודאי קטנה ואפי' לי' דשמואל לית לי' חוקה דרבא. דיי' חוקה דרבא לי' רק כסחם ביא. אבל מי שטלר סריס משמחנס מהחילת ברייתו י"ל דילא מחזקת רוב ביא. ואורבא הוא בחוקת קטן כ"י שלח נחבדר גרלותו. ועיכ' קאמר שמואל קטן הי' בלחמא שפס. ולא אמרין דלמא לולי שאינו בר הבאה שערות הי' מביא שערות בקושיית הכי'. דיי' כיון דאינו בכלל רוב ביא פ"כ מוקמינן לי' בחזקה קטן. רק דאפי' איכא לסטקי דלמא הי' מביא שערות קורס אל' הי' בר שערות. רק בלדינא לי' לזה. ועיכ' שפיר לשמואל לר"ת דאיילונות אי' קנס. דמחמ"ס קורס י"ח מחזיקין לס בקטנות ולאחר י"ח איכא לסטקי ולחש למעוטי לגרועי חוקה קיימת'. ולומר דלמ' הי' מביא שערות קורס אל' הי' בלחמא לר"ת ובענין דהי' בחוקה כנערים. ואף דשמואל קאמר קטן הי' בלחמא שפס הייט מטעם חוקה קיימת'. ואפי' לענין מחון לא מכני דאין הולכין במחון אחר הרוב ואין לומר לפי' דמי' הקושיא הוא לרב דס"ל הולכין

לא קשה מר"ל מפי' המעורבות. דהתם הוי ספק לעולם על אינס ספק חייב משא"כ הוכח דנדרע אחיכ' שחי' מופלא סמוך לאיש. ואיכ' לא לריבין לבא לחי' המוס' דאי רוב דאורייתא. אהנס דברי' המוס' בינמות פסוקים לכאורס. דהא במכות חזמה ר"ל שטעם שאוכל ככר ו' ולא אכלה דפסור. מטעם דאי' המראת ספק. ומדמי' לי' להכס אל' ו' וחזר וככס את זה דפסור מטעם המראת ספק. וברי' הכס שטרע אחיכ' ודאי' כאיסור ששעה קלא אכל הככר ששבע עול'. ואפי' כיון דנשעת המראת הוי ספק חקרי' המראת ספק ואפי' דהתם שחי' כיון דהמורס יטל להמלל שחי' ו' דמי' לאוכל אחיכ' הוי גיכ המראת ספק. וכן בחופלא הסמוך לאיש הוי גיכ המראת ספק לפי' ששט ו' :

בב' שוב ראיתי במ"ל (פי' י"ח חס' סנהדרין) שפחד על סחירת דברי' המוס' אלו והגיה בלי'ע. וליין לעיין בנא"ס פי' הסולה (דף ל"ג ד"ס ואפשינה) ולפי' הנראה דהס' אולי גיכ בשטעם המוס' שכתב בפי' יולא דוסן. דאף בדבר שנחבר אחיכ' הוי המראת ספק. ואיכ' לריבין לבא לחי' הכי' דאי רוב מפלי' כיון שבי' לכלל שנים. אהנס לשיטת הרמב"ם שפסק דלאח"י אחי' לא סבי' גיכ ואינו יודע לשם מי נדר אפי' נדרין קייסין. ואיכ' בלדידי' קשיית המוס' מתיקרא ליהא. דשנת ייכ' הוי ודאי מופלא בסמוך לאיש אף אם לא יכיל אחיכ' גיכ ואף כי דברי' הרמב"ם בגי' המוס' מסיניית הגמ' כמ"ס הח"ל. אהנס לאחר העיין י' ליישב דבריו. דמאי דקאמר בגמ' בפשיטתא הי' דלא אייסי' גיכ קטן הוא י"ל דבסוגיא שם אולא להקשות למי' חון האון בלחמא. ולדידי' כיון דאף חון האון דאי' לשתי שערות. איכ' פ"כ הא דעדיק לאח"י לול' מטעם דרמי' להביא שתי שערות. הא אפילו חון האון נמי ראי' להביא ב' שערות ואפי' לריכס לידע לשם מי נדרו. אי' לדידו לרין שתי שערות דוקא לאח"י ועיכ' הקשו שפיר. איכ' אפילו חון ומן נמי. משא"כ לדידן שפיר מניט למימר דלאחר זמן אף בלא שערות נמי הוי נדרו נדר. וכוס מיושב קשיית המוס' בגי' דיי' דר"ל סביר חון ומן כלפני זמן. ועיכ' בלדידי' לא כפי' לאח"י שתי שערות. ועיכ' לא הוי המראת ספק. ולרי' דסביר חון ומן בלאחר זמן לא קשה דהא אינו ס"ל המראת ספק שחי' המראת. ואיכ' אין ראיה לומר דאי רוב דאורייתא ודאי' סהדי' ביד' (פי' רליג) סהדיק דברי' הרמב"ם בגי' דלאח"י אין לרין שתי שערות. ואיכ' י"ל דלא הוי רוב מדאורייתא. אהנס מהרמב"ם מוכח בלח"ס דחוקה דרבא הוא חוקה דאורייתא. דהרמב"ם כתב (פ"ב חס"א) מי שנסמך כידו אדם איט מביא סימנים לעולם. וכיון שכל לשנה י"ג ויום אחד נעשה גדול לכל דבר. אחיכ' ראיתי שטעונוי' בראיה ו' להגאון גיכ' (פי' קרי' וברי' וואו' כוסיק' להביא ראיה מחידושי' הרשב"א חלין שמדמה חוקה דרבא לרוב חלין אל' שחיסה מוחזין דלרין לחיבדקי' לכחמילס. ומשמע הכס להדי' דהיכא דליתא קמן סמכין אחוקה דרבא :

בב' א"ך הגאון הגי' רולה לומר דתליא בפלוגתא דרב ושמואל בינמות (דף פ') באלל חלב וטלדו בו סימני סריס ולרב מוכח דסמכין אחוקה דרבא ולשמואל לא סמכין אחוקה דרבא טפי' פירוש שפי' בחפסות. פי"ש (כסי' קרי') והנה הוא בעלמא ספיד שדברי' המוס' כמס' אינס סובלים פי' בלל. ומסתור ובראב"ד מוכח להדי' דלא כדבריו. דלא מטעם ספק ס"ל לשמואל קטן הי' בלחמא שפס רק מטעם הלכה למ"מ דאינו נעשה גדול רק כשנחבדר שהו' סריס. ואם נרצה לסבול דוחק קלא בלשן המוס' הגי' גי' לפרש כוונתו דלשמואל לא קשה כיון דסחם כנערים הוי נעשה חדשים המוס' לשנה י"ב ואפילו מי שפאמרת להביא שתי שערות כיון שנחבדר טפי' שערות הוי לדידה כמו שנת י"ב. ועיכ' יש לה דין כנערים בשעה חדשים שלאחר הבאה שתי שערות. יי' בלחמא ומן שחי'. משא"כ לחי' ששעית גדולה כנעית י"ח מטעם פי' סריס י"ל בפשיטתו דנערות וטוונות אחיין לחור. ואין באן זמן לנערות כלל :

בב' וא"כ לפי דברי' הכי' למח"ס המוס' פי' יולא דוסן דהוי רובא מפליחא לרי'ל. ואיכ' אף אם שמואל חילק ודאי' דהלכה כרב ורי'ל נגד שמואל וואף דיי' דאינו בכלל בכלל

וזהו סוף דלפנין עמוד לא מהי עד שיבא כי שערות, היינו
 סיכא דאשאר לחיבור, אך מח"ס הכ"י (פ"י ל"ב) ואם שמו
 לבדוק וכו' בוי בחוקה גדול לחפשי, משמע דלולי שנחל לו
 פתי שערות אח"כ לא הו' מהי אף דלי אשאר לבדוק דא"כ לא
 הו' זיל ספחא משום דחתיקין ל"י לגדול למפרע חס"י ל"י דלי
 אשאר, לבדוק דל"י אס"י קפ"ן, דהא פכאז"ש לנשי שערות,
 ומקורן של דברים אלו הוא מחבורת בראש, ושם כתב לדרי
 דס"ע דחוקה דרבא לא מהי לחליה מוכח דס"ל אף היכא דלי
 אשאר לחיבור לא סתמין על החוקה לקולא, אך דס"ל דלא
 הו' רק מדריכא חבל מדאורייתא, ה"ל לומר דמהי לפח"ס ל"י
 דס"י רוב דאורייתא, [וכמו דמהי אס"י סוכתא בל"י יוס' במד']
 פ"ס רובא דא"י לא ידעי כפ"ר' דירחא]:

(כ) ורפ"ט לפי"ט בח"מ לכשיר בחקס פנין בל"י קוס,
 כיון דמאורייתא ל"י לזוסי, וכתב דהוא ק"י
 בן בנו של ק"י דמה עבד ושמה דכו' פטילי דאורייתא כשצ"ו
 חתים מכ"ס עטר בל"י מקיס דמאורייתא א"ל קוס מכ"ס
 דמכ"י, וא"כ כאן נראה דכו' פנין גדול, דהא"ש יושבת עבד
 יוס' משל"ס א"י ולא נשמש מחו כלל, ולפי פדות כבן שחם
 ביחלואי בחקס שא"ן לו פכירין קרוב כוכב של יבוא פדים
 לפעיד של פיהו וחסאר פגונס ח"ו, פ"כ י"ל אף לשיעור
 פדמכ"ס דס"ל קפ"ן פטיל מ"ח הוא"ל ולד"י, פכ"ס מדאורייתא
 מהי י"ל דמכ"י בוס, ס' אמת דעריין י"ש לפקסן של בראש
 מהח"מ, מורא דהא"ש ה"י ע"ס פכ"ר כח"ס לנסיך דלגס
 ל"י דבשעת פכ"ר פ"י ב"ק וז"ל לזה:

(כג) ג י"ל דהאס בעבורא דהא"ש ה"י בא לנדה הוא"ל ומחלוא
 ה"י חסומים פליו כב"ד או לפחות א"ס וכו' פדות
 דאורייתא לחלן דמכשיר מפי כחכס כמ"ס ס"ס, משא"כ ב"ר
 י"ל דכו' מרבי לריפוחא דכו' פ"א ונס ריפוחא ד"ס לכסה"ש
 שלא בביא פתי שערות, אך על כל פנים הק"ו משפח
 ועבר כו' ה"ו מעליא, דהאס הוא ג"כ פ"א ופכ"ל דאורייתא,
 ונס הא בלא"ה פ"ו ה"ל בחקס פנין בקפ"ן פח"ס פכ"י לטות
 הפטופות ונס הגאון ב"ח כתב שפחו ניסא לכלל דהא"ש לכלל
 שנים ולא יורע א"ס בביא שתי שערות, פ"כ דראש ד"ס מקיס
 לנכל בחקס דמק ופנין כוס על עמוד כבן:

(ד) אבנ"ם עוד אחת י"ש לפי"ן לאשר כב"ד ל"י הכחס כשואל
 שא"ש אחרס שה"ל של כעלס הוא כהודש ח"ר,
 ולפי פדות האורה שחש חבן שא"י מס פכ"ר לפי פדות
 כבן שחם ב"וס ס' פכ"ר, גס ה"י בחורף, א"כ פכ"ר כבן
 מוכח בחקירות פס יעדות שחשם פא"ש, ולפי דשם כח"ח
 (ס"ק י"ס) מביאר דעדות א"יכס ככל וא"ן כאן עדות כלל;
(ה) א"ך פכ"ס כתב לחר ח"י לכס"ס לשיעור כב"ח דכחשס
 במקירות א"ס פטל"ס בערות נא"ס, משום דמ"ס
 נשאר פ"א, והגאון נכ"י במשנת כ"ס על פכ"ס מכש"ס (ס"י)
 ל"י פכ"ס דכוכחשו בחקירות א"י, ככ"ס פכ"ס ח"ו לר"ך דעדות
 שחשם ככל, עוד פא"ך לפי"ג על פכ"ס פכ"רשח"ל דמביאר
 לסד"א דר"י פ"ל לפד"א דדוקא בל"וס ס"ל לר"י ור"ס ינשאו
 הוא"ל וא"ן לרס מכחשס לחברתס, אכל כער יורע לא ינשאו,
 וכנס לקו"ש: בראשונס לפ"ס שפכ"ס הא"ס פס כחוכ"ס פכ"י
 שחש חכ"י לזיל דלא כסח"ס א"כ דכ"י פכ"ס ככוכ"ס, ועוד
 כ"ל לפמ"ס הלח"מ להקשות על כהנכ"ס דס"ל כהנכ"ס כנוף פדות
 אף דל"ס ח"י לזוס כמו מקיס וזמן א"ס"ס ה"י כנדר חקירות,
 א"כ מלי משני כנ"י לקו"ש מ"ס חקיר' וש"י הוא"ל וכוחס חל"י כבן
 פ"י כהנכ"ס כנוף פדות, דא"ן חוסס חל"י כבן וא"ס"ס ככלל
 חקירות יחש, וחי' דוס פכ"סא לכנ"י דש"י מדריקוס הוא"ל ונ"ך
 כהנכ"ס חל"י כו, רק על חקירות דא"ן נוף פדות פל"י כו, י"י בל"ס
 זמן או חוסס מקיס ש"י, וא"ס"ס פדות ככ"ס, פ"י פכ"ס כנ"י
 אח"י וש"י הוא"ל וכוחס חל"י כבן, ולפ"ו דמוכח דחקירות ג"כ א"ן
 נוף פדות חל"י כו כמו בדריקוס רק דמ"ס בל"י אומר ח"י יורע
 עדות ככ"ס הוא"ל וכוחס חל"י כבן, וא"כ קש דכ"י מחוסס
 דא"ן לר"ך דריש וחקירס ואש"ל אחר ח"י יורע בל"י
 יוס פדות קיימת, וא"ס"ס ככוכחשו בחקירות אח"י עדות
 ככ"ס, דכנוף פדות לא ש"כא כמו בדריקוס, רק משום
 דחוס

סולכין כחמון אחר הרוב, ואש"ל ה"י סכר כשחולא ה"י ג"כ
 קשס חל"יכא ד"י, א"כ ס"ל, לאקש"י החס על רב כמלי
 דס"ל סולכין כחמון אחר הרוב, אך הא לק"מ דכלא רב דהא
 ה"י למימר דכ"ס ס"ל דלמפרע ה"י סכס קטנס סכס גדולס,
 כע"ן סכסכר סכ"ח לשחולא, ולא ה"י קשס מ"י פ"כ כקשס
 דוקא על רב דכ"י דס"ל נעשה גדול למפרע, ומשני א"י
 דמקטנות יל"ס לכנר, וע"י אחר ר"י שפיר כל כמלי מלמא
 למימר משמא, ואי"י דא"י מדרייתא דא"ן ח"ילונס נידונס
 כנענס חל"רס, משום דמקטנות יל"ס לכנר, וכיון דמא"י
 כדרייתא אף לענין נענס חל"רס דא"י נידונס דלא ה"י
 מחולא, וא"כ מוכח דא"ן לשחולא דס"ל דער י"ח שנס ה"י
 לענין דינא וד"י קטנס א"ס"ס לא חמריין דלח"כ ח"י שנס
 חדשס נענס וח"י נידונס כנענס חל"רס, כיון דכוס ל"י
 לומר דא"ן סולכין אחר הרוב כיון דלא ה"י מחולא, ח"י דא"ן
 לשחולא ל"י מקטנות יל"ס לכנר, וא"כ ה"ס לרב נמי מלין
 למימר מקטנות יל"ס לכנר וע"י פ"ס:

(ז) ורפ"ז ל"ל למימר דשחולא ל"י חוקה דרבא, דלפמ"ס
 מוכח דמ"ד שחולא קפ"ן ה"י בל"י פ"ס ס"י
 וד"י קפ"ן דמ"ס מוכח אף לד"י דמקטנות יל"ס
 לכנר וקשס נ"י דלא ס"ל חוקה דרבא מ"ס ס"ל לז"ס
 כנדר סכס, ח"י דס"ל לשחולא דסריס שא"י ש"ל
 מכלל שא"ר כ"א ופ"כ מחתיקין ל"י, בחוקה קפ"ן וא"כ ל"י
 דלשחולא ל"י ל"י חוקה דרבא, ופ"י מ"ס י"ש ר"י לשיט
 כהנכ"ן דס"ל כ"י מקטנות יל"ס לכנר, ה"י דער י"י וש"ס
 חדשס ה"י קטנס וא"כ נעש"י כוגרס ופ"י כמ"ל (ככ"ל פכ"רס)
 שח"י כן כנס הריפכ"א וחוסס פ"ו ונראש של ה"י לפניו סכר
 כהנכ"ן ש"י לה"י כן, ולפי גירסא כהנכ"ן כסוג"ל דכקפ"ן
 ח"י, ש"י אש"ס לומר כן, משא"כ לגירסא דר"י שח"ס
 דל"כא למימר כן, דהא גרס אחר רב אכל חל"כ מכן י"כ נעש
 גדול למפרע, משא"כ לגירסא כהנכ"ן דגרס מכן י"כ שפיר מלין
 למימר דכנ"י ח"ן סכ"א שחשס כוגרס קרס לחון כהנכ"רס
 לככ"א, וע"כ דנעש"י גדול למפרע פ"י חון כנרות, וכנר
 הכח"י קל"י דא"י לנדר"י כהנכ"ן כסוג"ל דקדושין (דף ד')
 לא נלכס חל"ל לטיק ובינא דח"ילונס, ולפמ"ס ל"י ד"י
 מוכח דהלכס כשחולא י"ש ל"יכ בוס קש"י פ"ס על כהנכ"ס
 ספס"ל דלא כ"ר, ופמ"ס ל"י י"ש ר"י לשיט כהנכ"ן דקש
 נ"י דמוכח מדרייתא דמקטנות יל"ס לכנר, מ"ס דלמא ח"י
 כש"ס בראש לכנרות דח"י שנס י"ח לשחולא משא"כ כנ"י י"כ
 לרב דא"י דא"י לכנרות כלל ח"ס"ס לומר בוס מקטנות יל"ס
 לכנר, משא"כ לשיט כהנכ"ן ד"ל"ס לכנר לאחר י"כ שנס וש"ס
 חדשס א"ס דכו' ג"כ שנס בראש, לכנרות כסאר נעדות
 שנעש"י גדולות פ"י שתי שערות, ולפמ"ס י"ל דכ"י מורו דחוקס
 דרבא מהי מדאורייתא, ואז"ל לס גמנומו על כגאון כ"ח מהא
 דשחולא, והגאון בעל כנ"י ר"ס למרס דכ"י חוס' דס"ל דא"ן
 חמון חול"י חמח חוקס דרבא, ולפ"י חמח נ"י דחוקס דרבא
 ה"י חוקס דאורייתא, מ"ס פ"כ דסי"ט חמח ר"י, וכיון דא"ן
 סולכין כחמון אחר הרוב א"ך אשאר לסול"י חמון וסוא בעל"מ
 כקשס קו"ש פלומס פ"ד לשיטתו חוס"ס כסוג"ל פ"יכ וככ"י ח"י,
 ולולי דכ"יכס פ"י ג"ל דקש"יכס כהנכ"ס ה"י רק על דכ"י ר'
 סקיכא דאחר סימניס פשו"ס לסחטונס דכ"י לא ה"י ל"י למיח,
 הוא"ל וכל"י ה"י חוקס דרבא מסי"ט נ"מא כולי כ"י דא"י בדקס
 לא מהי, ובוס ה"י יחא מס פכ"יכ"י דכ"יכס על הא דאחר
 ר"יכ סימניס פשו"ס לסחטונס, פ"יכ, ולא חמילס על שאלמס
 מהו לבדוק, פ"יכ:

(א) דר"י לנו חכ"י דלפמ"ס ח"י כנדר מוכח דכו' רוב
 דאורייתא, וכן חח"דו"ש ככ"יכא דחל"ן מוכח כן
 ומכ"יכ"ס פ"כ דאש"ס וכן לפי מס שער"י ספחא דרב דנעש
 גדול למפרע הוא ככל חוסס חוקס דרבא ומשחולא לא מוכח
 דפ"י פ"ו כמ"ס ל"י, ח"ן לשיטס בראנ"ד שפכ"י בריכ"א
 כקדושין דרב ס"ל נעש"י גדול למפרע משפכ"י סימניס בריס,
 בראש ולא מוכח דס"ל חוקס דרב' מדאורייתא פ"יכ, אך לשיט
 ר"י, ככוכ"ס ככ"ל נראה מוכח דמקס דרבא מהי מדאורייתא,
 דהא

דכחזה חלוי בן וטרי בלומר איי כהן לכהן בשלח בלא שיעור
פרמנים הרל בוי למיח דכחשח דחון שייכא יומר לטף
פסדום מכחשח דכדיקוח. ואפיכ מקשה הגמ' למה יהי פסדום
בטילה בלומר אחד איי כחיל ולא כוכחש בסיקר הכדום לא
מסחברא שיהי פסדום בטל. משאכ לשיטת הרמב"ם דמה דשייך
לנוף הפסדום פשיטא לבגמ' פסדום בטיל. ואיכ מלי מקשה על
לומר איי בחקירות מ"ש כדדיקוח בלא זה שייך לנוף הפסדום
איכ כמי הלח"מ דנס זמן חין שייך לנוף הפסדום. ומעמא דאחד
לומר איי ע"כ כחיל והחמ' חלוי ט'. ולפי' קשה בפסדום ממון
דליכ דרישח ומקירס מ"ש חקירות כדדיקוח. וליל כיון דהחמ'
חלוי ט' ממילא לריכ פסדום לדקוק על חסון והמקוס שלח
ינאל לדי החמ'. וכיון שחכשח דבכר פסי' להס לדקוק חוי
הכחשח מעליא :

(ז) ולפי' נראה דכייט דוקא לחס פסדום הכחיל להפיד כביד
רשילום לבא לדי החמ' פ"י פסדום שפיר שייך
לומר דמי לכס לדקוק וכיון דלא דקדק חין מקבלים פסדום.
משאכ כפד מפי פד ופסד הראשון שאמר חסון כי חין לכיד
איכ לדידי ב"י חסון רק כגור דריקוח ואין מעלה לסחון יומר
משאכ דריקוס וכיון דכוכשח כדדיקוס קי"ל פסדום קיימח הי"ה
בכחשח דחון פ"י פד מפי פד נמי פסדום קיימח. ואפשר
לומר דלף לשיטת כה"ג שכביח כבי"ס דס"ל כחמ ונכר פסדום
בטילה פ"כ ליל דמדהח מה ונהרנ לחביוס יין וסחן. משאכ
כחש' דחון פ"י פד מפי פד י"ל דחוי רק כמו דריקוח וכחש'.
ומחילא דמסלק כזה שאין לחוש להכנה שניה של הגאון כבי'
מסירושלמי. ולחש"כ זה פריך ממח ונכר. ונשד כחבתי בחק"א
כעובי ליישב קשיים כבי' הר"ן :

(ח) ור"ה לפי מה דמוכח מסירושלמי דאמר טס חילי דרז
מן כדל מוכח דכעדי אשה איי חר וחד כמו חרי
ותרי בשאר פסדום. וזה מוכח לדין דקיי"ל כרשב"א לא נחלקו
ב"ש וביה בשני כמי פסדום רק ככת אחת נחלקו. ואיכ מוכח
אף דכ"ס ס"ל פסדום וחמ' חוי הכחשח אפילו בשני כמי פסדום
חין פסדום בטיל. אפילו במידי דחוי הכחשח. ואיכ ליל הא
דכחכ הרמב"ם (בב"י פסד) דחס הכחשח כדדיק' דבי' אפילו
אחד לשנים פסדום בטיל. ונשמע לכאורה חמ' דה"ה לחקירות
כדיי ממונח. ולפח"ש מוכח לומר כשיטת כבי' כחשח (בב"י
קדושין) שכבי' חלוי"ה (ס"י ל') דדוקא כבי' ס"ל להרמב"ם כ'
ולא כבי' לא לפסדום דוקא ואך כרי דיכור פיי"ש סיכס כחשח.
ולפי' פסדום אשה דחוי כמו חרי וטרי פסדום קיימח אף בכוהנא
בחקירות. וכירושלמי חיל טס לפוס חאל דמחני דפסדומא
דמחלי חיל בשני פסדום וס"ל לריי חס' אף לכי' דס"ל פסדום
קיימח כייט דוקא במונח. וס"ל לכי' דאין זה הכחשח כלל.
פ"כ ס"ל לריי דכפד ופד אפילו מה ונהרנ חוי הכחשח פ"ס
היכס. ודוק כי קלרחי כאן :

דכחזה חלוי בן וטרי בלומר איי כהן לכהן בשלח בלא שיעור
פרמנים הרל בוי למיח דכחשח דחון שייכא יומר לטף
פסדום מכחשח דכדיקוח. ואפיכ מקשה הגמ' למה יהי פסדום
בטילה בלומר אחד איי כחיל ולא כוכחש בסיקר הכדום לא
מסחברא שיהי פסדום בטל. משאכ לשיטת הרמב"ם דמה דשייך
לנוף הפסדום פשיטא לבגמ' פסדום בטיל. ואיכ מלי מקשה על
לומר איי בחקירות מ"ש כדדיקוח בלא זה שייך לנוף הפסדום
איכ כמי הלח"מ דנס זמן חין שייך לנוף הפסדום. ומעמא דאחד
לומר איי ע"כ כחיל והחמ' חלוי ט'. ולפי' קשה בפסדום ממון
דליכ דרישח ומקירס מ"ש חקירות כדדיקוח. וליל כיון דהחמ'
חלוי ט' ממילא לריכ פסדום לדקוק על חסון והמקוס שלח
ינאל לדי החמ'. וכיון שחכשח דבכר פסי' להס לדקוק חוי
הכחשח מעליא :

(ז) ולפי' נראה דכייט דוקא לחס פסדום הכחיל להפיד כביד
רשילום לבא לדי החמ' פ"י פסדום שפיר שייך
לומר דמי לכס לדקוק וכיון דלא דקדק חין מקבלים פסדום.
משאכ כפד מפי פד ופסד הראשון שאמר חסון כי חין לכיד
איכ לדידי ב"י חסון רק כגור דריקוח ואין מעלה לסחון יומר
משאכ דריקוס וכיון דכוכשח כדדיקוס קי"ל פסדום קיימח הי"ה
בכחשח דחון פ"י פד מפי פד נמי פסדום קיימח. ואפשר
לומר דלף לשיטת כה"ג שכביח כבי"ס דס"ל כחמ ונכר פסדום
בטילה פ"כ ליל דמדהח מה ונהרנ לחביוס יין וסחן. משאכ
כחש' דחון פ"י פד מפי פד י"ל דחוי רק כמו דריקוח וכחש'.
ומחילא דמסלק כזה שאין לחוש להכנה שניה של הגאון כבי'
מסירושלמי. ולחש"כ זה פריך ממח ונכר. ונשד כחבתי בחק"א
כעובי ליישב קשיים כבי' הר"ן :

(ח) ור"ה לפי מה דמוכח מסירושלמי דאמר טס חילי דרז
מן כדל מוכח דכעדי אשה איי חר וחד כמו חרי
ותרי בשאר פסדום. וזה מוכח לדין דקיי"ל כרשב"א לא נחלקו
ב"ש וביה בשני כמי פסדום רק ככת אחת נחלקו. ואיכ מוכח
אף דכ"ס ס"ל פסדום וחמ' חוי הכחשח אפילו בשני כמי פסדום
חין פסדום בטיל. אפילו במידי דחוי הכחשח. ואיכ ליל הא
דכחכ הרמב"ם (בב"י פסד) דחס הכחשח כדדיק' דבי' אפילו
אחד לשנים פסדום בטיל. ונשמע לכאורה חמ' דה"ה לחקירות
כדיי ממונח. ולפח"ש מוכח לומר כשיטת כבי' כחשח (בב"י
קדושין) שכבי' חלוי"ה (ס"י ל') דדוקא כבי' ס"ל להרמב"ם כ'
ולא כבי' לא לפסדום דוקא ואך כרי דיכור פיי"ש סיכס כחשח.
ולפי' פסדום אשה דחוי כמו חרי וטרי פסדום קיימח אף בכוהנא
בחקירות. וכירושלמי חיל טס לפוס חאל דמחני דפסדומא
דמחלי חיל בשני פסדום וס"ל לריי חס' אף לכי' דס"ל פסדום
קיימח כייט דוקא במונח. וס"ל לכי' דאין זה הכחשח כלל.
פ"כ ס"ל לריי דכפד ופד אפילו מה ונהרנ חוי הכחשח פ"ס
היכס. ודוק כי קלרחי כאן :

(זח) ואף להחמ"ן היכס נראה כי כזה חסילוק קושיית הגב"י.
לחמ"ס כ"ז נראה לכאורה דחיי נריך לניד. כיון
פסדום על האשה מה ששמע מהאורה שבעלה מה כאייר
ככר הכחשח פ"י אורה השני שמע הבן מלומר קדיש. ונכר
חד פסדום בטל לנחרי ונכר עליה כחג קאי. ואיכ
נראה פשוט דליכא סברא לומר שילטרק עם הפסדום על
הבן ולומר פ"י שיהי פסדום מוכחשח בחקירות כיון דכבר
לפי זה נחבטל פסדום על הפד הראשון. פ"כ אין חס' דין
סוב על פסדום כלל ואינו מלטרק לפסדום הבן כלל לבטל פסדום.
רק כחיל ונכר חלי הכחשח השואל שריכס לומר שחכשח השני
פ"י מוכחשח ושיכר חין לומר על פסדום. רק הוא בעלמא
כחכ שחם וחלילא לסמוך פ"י. ואיכ נחיי דלחקל ליכא לסמוך
פ"י מכל מקום הי מקוס להחמיר על זה חלוי פסדום השני חין
ט חמ' פסדום הראשון מלטרק לפסדום הבן והיי מוכחשח בחקירות
אף לחש' זה נראה פ"ס מקוס לסמוך על שיטת כבי' ודעיהי.
כפד לסמ"ס לפיל דכפד חפ"ס י"ל דככחשח דחקירות חין
להס פדיוסח מהכחשח כדדיקוח וי"ל דכ"ס מורו כזה :

(יח) ור"ה הגב"י כחשח כחכ ליישב שיטת הכ"מ דחש"ס
אף כהכחשח בחקירות פסדום קיימח. דמה דקיי"ל.

(ט) אף מה שגראה לפי סג"ר ד"ל נח דהיכא דכוכשח בחקירות
חין עליהס טס פסדום כלל מ"מ י"ל דלא גרס מאלו
אחרו כן חין לכיד. וכיון דכפדום אשה אפי' פד מפי פד כפד
איכ י"ל שפיר היכא דכפיד פד כפד פ"ס גזל דלוריהל נסי
דמסורה פסדום בטל אפסיכ לחס הסומח"ס מהפד שפיד כביד
יכולים להשיא חס האשה מטעם פח"ש. ולפי' חס גרלס לומר
כסכרס הגאון מוכריר עקיבא חניר פ"י דכוכשח בחקירות חוא
כפין נחאל אחד חון קי"ס י"ל ג"כ דחכני כפ"א דלף פסדום
בטל לנחרי. מ"מ לא גרס מהגרס חון לכיד. ולזה חין סמירס
חדברי הר"ן שחביא הגאון הג"ל דחס' נחיי דק"ס כפד לומר
כפ"ס ח"מ כיון סלריך ליחמו לפני כ"ד ואף לריי דמחמ' כפ"י
שנים היינו חסום עליה נעשה פד ופד נעשה דין. אבל מ"מ
פסדום כפ"י כ"ד כפי. וכיון דפסדום שבעלה מקלחה כ"כ חין כאן
פסדום כלל. משאכ היכא דפד מפ"ס כפד י"ל פסיר דמכ"ס
הגרס חון לכיד מיהא חוי :

(סא) אף מהא דירושלמי שחביא הגב"י דאמר ר"י כפד ופד
שחמירס חמ ונהרנ ל"מ מוכח פ"כ דככשח דחקירות
גרס מהגרס חון לכיד. ונחיי דמחמ"קין לא מוכח מדרי"מ דס"ל
לימ. ופי"כ ל"ס ר"ס ור"י חלל בלרוח דחומ"ל סחמא דרי"מ
כיון שאין לרה חמירס לחכרסח לא ידעין על חוס חסון נסמוך.
כיון דחמ' משקדס ונכטלס הגדח' חוידך חוי לרה. משאכ כפד
ופד י"ל דלף ד"מ מורה כיון דפ"כ אחד לומר חמ'. ולא נחמ'
חאלו אחד חון לכיד. אבל מסירושלמי קשה שפיר. ואיכ מוכח
זה גרס אפילו מהגרס חון לכיד מוסד דחיוין דלא דקדק וכח"ש
החוססוח פ"כ דברי טריס' כטילס. אבל כחמל אחד חון קי"ס
פסיר י"ל כחש"ל דלא גרס מהגרס חון לכיד דאין סעס' לומר
דגרס חאלו אחד חון לכיד. ולא דמי ג"כ לחמי ככסס סכחכחי
לפיל. ד"ל ככחכ חני' מדקדק כ"כ. וגם מפסדום קסן חין
חליס אף דחיי מנוח"כ ד"ל דחממא גלי לן שאיט נחמן חוידך
כדאי לסמוך עליו. ופי"כ ליישב סקושיא מירושלמי הג"ל ליל
כמ"ס לפיל דלירדו דכפ"י חיי. פסדום החמ"שין חניס' כטילס
ל"מ

חמדת שלמה - אה"ע ליפשיץ, שלמה זלמן בן יצחק עמוד מס 37הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה